

*Tervehdys
Tuusulan
Suomalaiselta
Adventti-
seurakunnalta*

*YLÄSÄLI
1-2022*

YS

Yläsali

2022 - 1

Tukholman Suomalaisen
Adventtiseurakunnan
uutis- ja yhteyslehti

Osoite:

YLÄSALI-lehti
Olof Palmes
gata 25, 1 tr
111 22 Stockholm

Pankkiyhteys:

Stockholms finska
adventförsamling
Plusgiro
19 46 61-5

Tiedonantoihin:
YLÄSALI-lehti

Maksut ulkomailta:

IBAN:

SE8295000099602601946615

BIC:

NDEASESS

Toimituskunta

Ari Laitinen
+358 40 7231754
Sinikka Mäkipvierikko
falcoprofil@gmail.com
Aram Mäkipvierikko
falcoprofil@gmail.com

Toimitus & Taitto:

Sinikka Mäkipvierikko

Kansikuva:

Sinikka Mäkipvierikko

Teksti:

Kotisivu:

www.ylasali.se

"Jope, minä menen..."

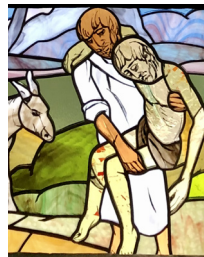
6.4.2022 presidentti **Sauli Niinistö** vieraili Syväkankaan koululla Kemissä. Siellä aikoinaan koulukiusatuksi tulleen **Jorma Olavi ("Jope") Ruonansuun** (1964-2020) ja Saulin piti mennä sinne yhdessä, mutta Jope sairastui ja kuoli. Artistin muistokonserttiin v. 2020 lähettämässään viestissä presidentti lupasi: "Jope, minä menen." Ja hän meni. Ja sanoi:

– Kyllähän kaikille pitäisi olla ihan selvää se, ettei omaa itseään voi korottaa muita painamalla --. Yhdessä me olemme vahvoja. -- Autetaan niitäkin, joilla on ehkä vaikeaa pysyä yhteisessä menossa mukana. Se vahvistaa meitä itseämmekin" (yle.fi 6.4.2022).

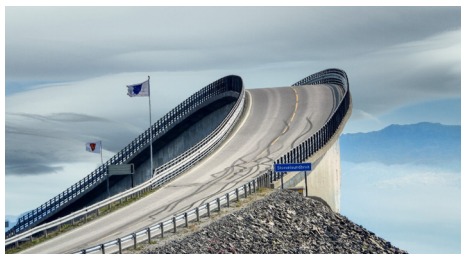
Miten koulukiusatusta tuli "Suomen hauskin mies"? Niinkin hänen elämäkerturi **Tommi E. Virtanen** häntä luonnehtii. Noudattiko hän omaa ohjettaan: "Aattelepa ite"(IS 31.3.2022)?

Jos käytös ehdollistetaan jonkun toisen käytökseen, ei enää aatella ite, vaan ollaan toisten ohjattavissa, kuten pääsiäisenä 2022 Ruotsissa Koraanin polttamisesta provosoituneet joukot. Kiviä kohti poliiseja eivät heitelleen vain vihaiset nuoret miehet, vaan äidit ja lapset rinta rinnan. Omaisuutta tuhoutui, autoja poltettiin, poliisiauto kaapattiin ja sen varustus ryöstettiin, bussi sytytettiin tuleen jne. Loukkaantuneista sata oli poliiseja. Tuliko siitä kunniaa Koraanille? Tuskin. **Rasmus Paludan** vain näkyvyyttä islaminvastaisuudelleen.

Joka rakastaa, ei loukkaa "sen enemää juutalaisia kuin kreikkalaisiakaan", vaan yrittää "tulla toimeen kaikkien kanssa" (1 Kor. 10:32,33). Sitä Jopekin ehdottaa: "*Ollaanko enkeleitä toisillemme... Toinen toistaan huonompi ihminen kaipaa rakkautta kuitenkin. Silloin särkynyt sielomme syntinen löytää toisestansa enkelin.*"

Aattelepa ite, mitä seuraa, jos kaikki Suomen koulukiusatut (8 % tytöistä, 7,8 % pojista, THL:n tutkimus 2021, IS 1.4.2022) lähtevät koston tielle. Jos peruskoululaisia on 548 100 (v. 2020), yli 40000:n lapsen omakuva on vaarassa vaurioitua pysyvästi. Koulukiusaaminen tapahtuu iässä, jolloin persoonallisuus on vasta muotoutumassa. Juuri siksi ennaltaehkäisy on niin elintärkeää. Mutta jokaisella on myös vastuu reaktioistaan, vastuu vahvistaa immunitettiaan mielensä pahoittamista vastaan. Katkeruus ja anteeksiantamattomuus on itsensä rankaisemista toisten synneistä moneen kertaan. Miten järkevää se on? Ei mitenkään, sanoo Jope omalla vastauksellaan: Hän ryhtyi koulunsa kummisedäksi "kiltteyden ja kiusaamattomuuden puolesta". (Ilta-Sanomat 31.3.2022). – SM

KUVA: IRMELI MELAND

Sillanrakentaja

Olen aikaisemminkin kirjoittanut tälle palstalle **Elisabeth Goudgen** suurenmoisia ajatuksia siitä, miten Jumala rakastaa maailmaa. Haluan kirjoittaa nuo ajatukset uudelleen, koska ne sopivat juuri tähän maailmantilanteeseen.

”Valo katsoi alas maahan ja näki pimeyden. Tuonne tahdon mennä” sanoi Valo. Rauha katsoi alas maahan ja näki sotaa. Tuonne tahdon mennä, sanoi Rauha. Rakkaus katsoi alas maahan ja näki vihaa. Tuonne tahdon mennä, sanoi Rakkaus. Ja niin tuli Valo ja loisti. Ja niin tuli Rauha ja antoi rauhan. Ja niin tuli Rak-

kaus ja antoi elämän. Ja Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskellämme.”

Niin, todella! Hän tuli lihaksi ja asui keskellämme. Rakkaudesta ihmisiin Hän uhraisi itsensä ristinpuulla. Mikä syvyys piileekään tässä rakkaudessa!

Löysin kirjahyllystäni toisenkin pienen kirjasen. Siinä oli seuraavanlainen teksti.

”Jumala On

Hän yltyä kaikkeen

ei kompastele edes ihmiseenkään

Poikansa Hän antoi sillaksi

lähelle ja maan ääriin.”

Eivätkö nämä kaksi tekstiä jollakin tavoin nitoudu yhteen pääsiäisen suurenmoisessa sanomassa. Valo, Rauha ja Rakkaus saapuivat Jeesuksen Kristuksen hamossa. Kristuksen Isä antoi sillaksi taivaan ja ihmiskunnan välille.

Emmekö myös me valitse valon, rauhan ja rakkauden elämäämme, niin että Jeesus Kristus saa todella olla silta meidän ja taivaan välillä!

– Eeva-Liisa Vihermö

Tärkeä tehtävä, mikä kaikella tieteellisellä tiedolla on, on auttaa ihmisiä, levittää valoa heidän tielleen, ei synkentää sitä.

– Raisa Gorbatojova: *Jag hoppas*, Forum 1991, s. 103)

”Vihasta ei voi elää”

Valtiovierailullaan Saksaan **Michail Gorbatojov** puolisoineen kävi Stukenbrockin hautausmaalla kunnioittaaksen siellä lepäävien venäläisten muistoa. Paikalla oli tuolloin myös paljon saksalaisia. **Raisa Gorbatojova** muistelee:

– Minusta tuntui, että surujen Stukenbrockissa meidän kaikkien, niin elävien kuin kuolleiden, ylle laskeutui kuin siunaava sovituksen sanoma. Anteeksiannon sanoma.

– Vihasta ei voi elää. Uskon, että lukematomat haudat, ei ainoastaan Stukenbrockissa, vaan kaikkialla maassamme, kehottavat meitä malttiin, ei koston.

Raisa Gorbatojova: *Jag hoppas*, Forum 1991, s. 32, 33/sm

KUVA: SINIRKA MÄKIVIERIKKO

Venäläisten muistomerkki Raatteen tien varrella. Valtaosa Raatteen tien taisteluissa 1940 kaatuneista puna-armeijan sotilaista oli ukrainalaisia.

Mestari, työsi tee!

Hilja Haahden (1874-1966) runo ”Savi ja Valaja” pohjautuu siihen sanomaan, jonka Herra antoi Jeremialle (Jer. 18:1-6).

*Olen, Herra, savea vain
harmaata, turhaa, kelpaamatonta,
ilmakuplia siinä on monta,
itse sen tuntea sain.*

*Käy käsiksi, Mestari!
Kiitos! Tartu ja pyörää käytä,
muokkaa, muovaa, taitosi näytä!
Jättäyn huomaasi.*

*Ei pelkoa laisinkaan!
Kättesi paino kun tuskaa tuottaa,
hiljaa pyydän olla ja luottaa
tahtohon viisaimpaan.*

*Oi, Valaja ihmeinen,
miksi mun mielisit muodostuvan?
Hengessä kirkasna näin sen kuvan.
Yksin Sä tiedät sen.*

*Jokin syntyy, selkenee
piirtein puhtahin, hohtavin piirroin.
Kerran se valmis on kärsimyshinnoin.
Mestari, työsi tee!*

Uskon, että Haahti syvästi uskovana henkilönä oli kokenut tämän omalla kohdallaan. Ei hän muuten olisi kirjoittanut tätä runoa. Hän oli tuntenut oman kelpaamattomuutensa, mutta antautunut Mestarin työpöydälle juuri sellaisena.

Ei hän pelännyt tuskaa ja Herran käden painoa, kun hän tiesi, miksi näin piti olla. Hän kysyy Valajaltaan: ”Miksi mun mielisit muodostuvan?” Ja toteaa: ”Yksin sä tiedät sen.”

Miten on meidän laitamme? Olemme jossain elämämme vaiheessa luvanneet antautua Mestarin käteen, Hänen armoonsa luottaen. Onko meille kirkastunut, että olemme vain savea, jota Hänen pitäisi muokata ja muovata?

Olemme varmaan kokeneet monia koettelemuksia ulkoapäin, mutta ehkä

raskaimpia ovat olleet ne tappiot ja erehdykset, joita itse olemme oman vajavaisuutemme johdosta kohdanneet.

Onko sinun mieleesi tullut joskus ajatus: Ei minusta ole mihinkään – taas epäonnistuin, taas sanoin sellaista, mitä ei olisi saanut sanoa. Onko omanarvontuntoamme kolalettu? Olemme loukkaantuneet, ja vanha Aatami on noussut kapinaan.

Sitten on Herran käsi koskettanut ja saanut itsetutkisteluun ja polvilleen Hänen eteensä. Siinä olemme vuodattaneet Hänelle sielumme hädän, ja hiljalleen on rauha alkanut laskeutua sieluun.

Mutta eikö juuri tällaista pidäkin olla kristityn vaellus? Muistamme Paavalin kokemukset, olemme niistä juuri lukee Roomalaiskirjeen tutkisteluissa. Hänelläkin oli sisäiset taistelunsa, vaikka hän oli saanut konkreettisesti kohdata Herran ja hänet oli kelpuutettu valituksi aseeksi Heran työssä.

Meillä on ulkonaaisesti ollut liian hyviä aikoja, eikö totta! Pelkään ja totean, että se on tehnyt meistä huolettomia, hengellisesti heikkoja. Olemme uskoneet ja tienneet odottaa vaikeuksia myös ulkoapäin. ”Viimeisinä päivinä on tuleva vaikeita aikoja”, kirjoitti Paavali (2 Tim. 3:1).

Olihan meillä jo talvi- ja jatkosotamme sekä sotakorvaukset, mutta ne ovat vähitellen unohtuneet elintason nousun myötä. Useiden vuosien ajan olemme saaneet seurata maan saastumista. Siitä luimme mm. Jesajan 24:5-6:ssa.

Suuren sodan puhkeamisen varjossa* (ks. s. 5) olemme olleet yli puoli vuotta, ja nyt se on todellisuutta.

Eikö nyt ole aika herätä näkemään myös oma tilamme ja kääntyä Jumalan puoleen koko sydämeistämme, että Hän saisi irrottaa meidät kaikesta, mikä sitoo tähän häviöön joutuvaan maailmaan.

”JEREMIA VALITTAA JERUSALEMIN TUHOA”, Rembrandt 1630 (ks. *Valitusvirret*).

Savenvalajan luona Jeremia sai havainto-opetusta siitä, miten Jumala voi joko tuhota tai rakentaa valtakunnan tai kansan. Jos kansa, jota vaara uhkaa, luopuu pahuudestaan, Jumala muuttaa mielensä ja perua rangaistuksen. Koska hän ei tahdo tuhota, hän vetoaa: ”Kääntykää siis kaikki pahoilta teiltänne, tehkää hyvää ja eläkää oikein!” (Jer. 18:6-11).

Herralle ei ole mieleen jumalattoman kuolema, vaan että tämä kääntyy ja saa elää (Hes. 18:23; 33:11).

Jeremiasta puhutaan itkuprofeettana, mutta äärimmäisen hädän ja kansallisen trauman keskelläkin hän välitti lohdun ja rohkaisun sanoja Jumalta: ”Minun ajatukseni ovat rauhan eivätkä tuhon ajatuksia: minä annan teille tulevaisuuden ja toivon” (Jer. 29:11).

Pyytäkäämme tänäänkin, että voisimme olla Herran työpöydällä niin kuin Hän näkee parhaaksi ja sanoa hänelle: Mes-tari työsi tee! Tee meistä valmiita kärsimysten kautta, ja anna meidän olla myös todistajia Jumalan rakkaudesta ja uskollisuudesta. – *Elsa Niittyaro* (1915-2009)

Elsa Niittyaro palveli useita vuosia Toivonlinnan kesäparantolan johtajattarena. Hän toimi myös aikoinaan osa-aikaisena seurakuntatyöntekijänä Turun seudulla. Artikkelit on hänen pitämänsä puhe tuolta ajalta. Elsa oli aktiivinen kuorolaulaja ja ilmaisuvormainen runonlausuja.

Hirvittävä yö

Elsan käsikirjoituksesta ei käy ilmi, mihin suursodan* uhkaan hän viittaa. Todennäköisesti hän tarkoittaa n.s. ”Prahan kevättä”, joka elokuussa 1968 eskaloitui Tšekkoslovakian miehitykseen Varsovan liiton panssareiden vyöryessä maahan.

Samoihin aikoihin Suomen rannikkoa (Kotkaa) kohti vyöryi suuri venäläinen laivasto-osasto sota-ajan ryhmitykseksi tulkitussa muodostelmassa.

Kotkan rannikkopatteriston Kirkonmaan linnakkeessa oli lomien (ja puolustusvoimien säästösyiden) vuoksi vain vajaat 30 varusmiestä, kantanäkökulmaa suunnilleen saman verran. Silloin joutuivat näiden rouvatkin ”remmiin” – kantamaan 50 kilon kranaattilaatikoita. Selvää oli, etteivät resurssit riittäisi torjumaan hyökkäystä. Silti tehtiin kaikki, mikä tehtävissä oli.

– Se yö oli hirvittävä, kertoo teknikkokapteeni evp **Jaakko Ryyänen**, 80, tuolloin päivystävä upseeri patteriston keskuspaikassa, Kymminlinnassa. Jo aluevesirajalle asti ehtinyt vihollislai-vasto kuitenkin kääntyi ja jatkoi matkaansa länteen (*Ilta-Sanomat*, 31.3.2022). Selvittiin säikähdyksellä – sillä kertaa.

”Jos Herra ei kaupunkia vartioi, turhaan vartija valvoo” (Ps 127:1). Silti Herra *käskee* valvoa, tarkata ajanmerkkejä, tehdä niistä johtopäätöksiä. Ei elääksemme pelossa, vaan ollaksemme varustautuneita. Jumala tahtoo kriiseis-säkin säästää ”turhalta”, ennaltaehkäis-tävissä olevalta, kärsimykseltä. – *SM*

*Rannikkojoukkojen
muistoristi.
Suomella on itärajan
(1340 km) lisäksi
1126 km rannikkoa
puolustettavanaan.*

KUVA: JOEL NIININEN

Samuel Pyynikin kirkkopuistossa

Kirjoitin kaksi artikkelia Tampereella ilmestyvään kotiseutulehteen (*Tamperkoski* 4/2021 ja 6/2021) **Minna Canthin** kadun nimeämis- ja syntymäkodin säilyttämispyrkimyksistä 1900-luvun alkupuolella. Aiheen tutkiminen vei myös useille kiintoisille sivupoluille.

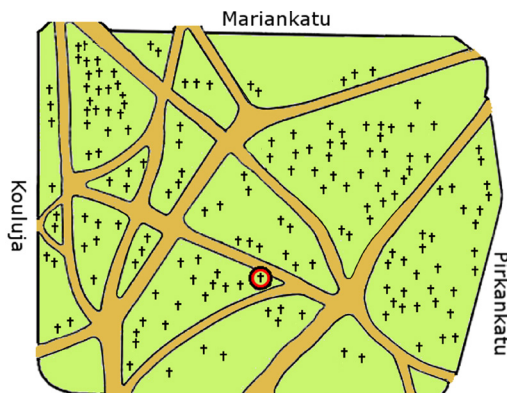
Minna Canthin isä, **Gustaf Johnsson**, oli työ-

sä Finlaysonilla. Vuonna 1847 tehtaan palkkaamaksi ”tehtaan saarnaajaksi”, siis pastoriksi, valittiin **Berndt Bergroth** (1815–1880), joka toimi virassaan kuolemaansa asti. Hän mm. toimitti tehtaan työntekijöille kirkollisia palveluksia ja tuli sillä tavalla tutuksi myös Johnssonin perheelle.

Minna Canthin oli kas-

tanut 1844 kaupunkiseurakunnan pappi, mutta myöhemmin syntyneet veli ja sisar saivat kasteen Bergrothilta. Perheen esikoinen, Minnan veli **Adolf**, syntyi jo 1840, mutta kuoli samana päivänä. Lapsikuolleisuus oli korkea. Papit olivat ammattikunta, joka näki sen läheltä. Berndt Bergroth koki sen myös omassa perheessään. Hänen nimensä kirjoittaminen internetselaimen vei sivulle, jossa selvisi, että hänellä on hautakivi Pyynikin kirkkopuistossa.

Useat puiston tiet ja pienemmät hautakivet olivat maaliskuisten hankien peittämät. Korkeahko hautakivi löytyi kartan avulla. Kivi kertoi haudan laske-
tun myös neljä ennen häntä kuollutta lastaan. Heistä kolme oli kuollut hyvin nuorena, tytär **Evelina** vain vajaan kolmen kuu-
kauden ikäisenä. Kaikkien kohdalla oli joko merkintä raamatunjakeesta tai vir-

KUVA: JOEL NIININEN

Ihmisen pysyvin ja täsmällisin osoite on hauta. Entä niiden, jotka lepäävät merkitsemättömissä joukkohaudoissa, ovat räjähtäneet kappaleiksi ilmaan, hajonneet savuna tai tuhkana tuuleen, uponneet merten syvyyksiin?

”Vaikka tekisin vuoteeni tuonelaan, sielläkin sinä olet...Sinulle ei pimeys ole pimeää, vaan yö on sinulle kuin päivänpaiste, pimeys kuin kirkas valo” (Ps. 139:8, 12).

”Meri antoi kuolleen, Kuolema ja Tuonela antoivat kuolleen” (Ilm. 20:13). Jumala löytää.

ren säkeistöstä.

Berndt Bergroth oli viimeisiä tälle hautausmaalle haudattuja. Perheen esikoinen, **Anna Maria** (1847–1921), eli vanhuuteen asti, ja Berndt Bergrothin puoliso, **Anna Lovisa**, o.s. Nordensvan (1818–1894), oli kuollessaan 75-vuotias. Hän toimi Tampereen Rouvasväen yhdistyksen kautta erityisesti osattomien lasten hyväksi. Äiti ja tytär on haudattu muualle.

Huomioni suuntautui Pyynikin kirkkopuiston hautakivessä lapsista ylinä olevaan **Samueliin**, joka kuoli pari viikkoa ennen toista syntymäpäiväänsä. Hän on syynä näihin riveihin, ja hänestä kirjoitukseni on saanut otsikon. Hautakivessä oli raamatunkohta, jonka vanhemmat olivat nähtävästi valinneet pojan etunimen mukaan: 1. Sam. 3: 4.

Kun luin tekstin kotona, niin mielessäni tuskin mikään toinen lause uudessa asiayhteydessä on saanut niin paljon alkuperäisestä muuntunutta merkitystä.

”Silloin Herra kutsui Samuelia nimeltä.

Hän vastasi:

’Täällä minä olen’.”

”Älkää ihmetelkö tätä! Tulee aika, jolloin kaikki, jotka lepäävät haudoissaan, kuulevat hänen äänensä. He nousevat haudoistaan...” (Joh. 5:28).

– Joel Niininen

KUVA: SINIKKA MÄKIVIERIKKO

Yksi sana

Papukaija **Basil** asui Swindonissa, Etelä-Englannissa. Oliko omistajalta jäänyt häkki auki, vai oliko Basililla muutenkin tapana päästä siivittelemään sen ulkopuolella kotioiloissa, joka tapauksessa eräänä päivänä se lähti vähän pidemmälle lenkille. Niin pitkälle, ettei enää osannut takaisin. Se istahti aidalle pohtimaan tulevaisuuttaan suuressa maailmassa – vapaana, mutta... vailla juttukaveria...

Debbie Sheppard, eläintenhoitaja, sattui kulkemaan siitä ohitse. Hänen huomionsa kiinnittyi aidalla nököttävään vihreään lintuun. Basil oli ehkä väsynyt, nälkäinen tai muuten vain luottavainen, koska Debbie onnistui saada se kiinni ja viedä kotiinsa. Mutta sielläkö viera alkoi pajattaa ja hokea taukoamatta:

– Basil! Basil! Basil!

Lopulta Debbie oivalsi ottaa yhteyttä poliisiin. Ja kuinka ollakaan: Juuri Basil-niminen papukaija oli etsintäkuulutettu. Niin omistaja sai kadotetun takaisin (Lähde: *Aftonbladet* 10.8.2002).

Yksi sana! Vaikka Basil olisi osannut tuhat muuta, mikään niistä ei olisi johtanut siihen tapahtumainkulkuun, jonka ansiosta se pelastui.

Myös taivaan kotiin paluu edellyttää tuota yhtä sanaa. Jumala tietää jo ennen kuin anommekaan, mitä tarvitsemme, ja mielusti antaa sen. Vain yhtä asiaa hän ei voi tehdä puolestamme: valita. Hän tarvitsee jokaiselta paluumuuttajalta henkilökohtaisen hakemuksen, jossa on omakätinen allekirjoitus:

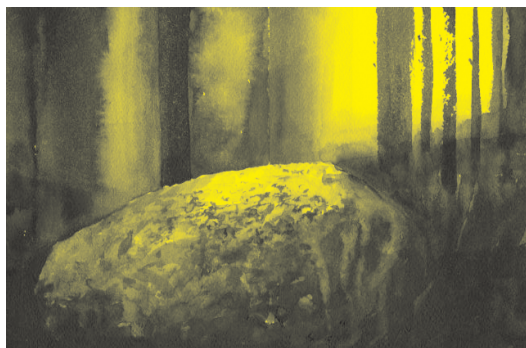
Minä,^(nimi)....., haluan kotiin.

Paikka:^{Täällä}..... Aika:^{Tänään}.....

Allekirjoitus:^(nimi).....

Osoitteen jo tiedätkin: Joh. 6:37: ”Sitä joka luokseni tulee, minä en aja pois.”

– SM

KUVA: SINIKKA MÄKIVIERIKKO

Jos oisin...

Jos oisin säde kultainen,
kimallus taivaasta,
niin hohtaisi yö varjojen
säteeni loisteesta.

Kun rakkautta laulu soi,
se tuskaa lieventää.
Ja laulullani Jeesus voi
kyyneleet ehdyttää.

Jos oisin ruusu kaunoinen,
kukkisin poluilla
ja toisin hetkiin jokaisen
iloa, onnea.

Jos oisin matkasauvana
uskovan horjuvan,
niin oisin avun antaja
voimassa Jumalan.

– *Jeanne Revert/
Joel Niinen*

KUVA: SINIKKA MÄKIVIERIKKO

Muuan Joosef, joka oli kotoisin Arimatiasta, pyysi Pilatukselta, että saisi ottaa Jeesuksen ruumiin ristiltä. -- Paikalle tuli myös Nikodemos. -- Miehet ottivat Jeesuksen ruumiin ja kietoivat sen kääriliinoinhin pannen mukaan tuoksuaineita. -- Puutarhassa oli uusi hauta. -- He panivat Jeesuksen siihen.

– Joh. 19:38-42

Kun sapatti oli ohi, Magdalan Maria, Jaakobin äiti Maria ja Salome ostivat tuoksuöljyä mennäksään voitelemaan Jeesuksen. -- Matkalla he puhuivat keskenään: ”Kuka auttaisi meitä ja vierittäisi kiven hautakammion ovelta?”

– Mark. 16:1, 3

Naiset -- havaitsivat, että kivi oli vieritetty haudan suulta, ja kun he menivät sisälle hautaan, he eivät löytäneet Herran Jeesuksen ruumista.

Kun he olivat ymmällä tästä, heidän edessään seiso i yhtäkkiä kaksi miestä sädehtivän kirkkaissa vaatteissa. -- Miehet sanoivat heille:

– Luuk. 24:1-6

Lähde: KR 1992

KUVAT: TARJA HIRVONEN

"Miksi etsitte elävää kuolleiden joukosta?
Ei hän ole täällä,
hän on noussut kuolleista."

Sateenkaaren kertomaa

Jokainen meistä tietänee, että sateenkaari syntyy, kun valo taittuu ja heijastuu vesipisaroista. Pisara heijastaa osan valosta takaisin auringon suunnalle, mutta alaviistoon, maata kohti. Pisara toimii prisman tavoin, mistä syystä valkoinen valo hajoaa erivärisiksi valonsäteiksi. Kullakin niistä on oma taitekertoimensa, joten eri värit heijastuvat pisarasta takaisin hieman eri suuntiin. Vähiten taittuu punainen valo, eniten violetti.

Isaac Newtonin mukaan sateenkaarella erottuu seitsemän väriä. Ne ovat (ulkoreunalta sisäänpäin lueteltuina): punainen, oranssi, keltainen, vihreä, sininen, indigonsininen ja violetti. Pääkaaren ulkopuolella joskus hämmöttävässä sivusateenkaarella värit ovat päinvastaisessa järjestyksessä, värikirjo on tehnyt kuperkeikan.

Sateenkaaren värien intensiteettiin vaikuttaa pisaran koko. Mitä suuremmat pisarat, sitä värikkäämpi sateenkaari. Hailakanvärinen sateenkaari kertoo pienestä pisarakoosta. Sumussa sateenkaarta ei synny.

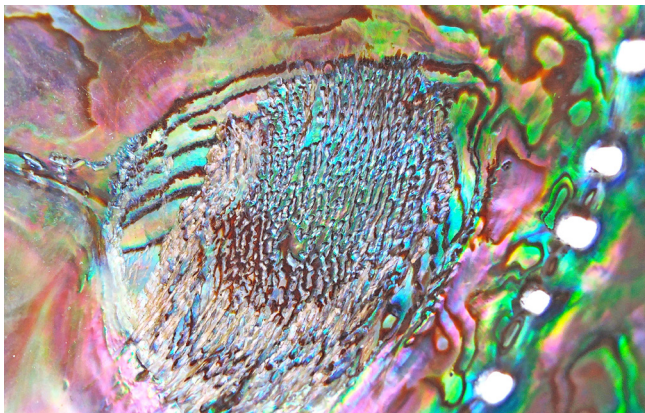
Me ihastelemme sateenkaarta kauniina sääilmiönä, mutta värejä hehkuvan kaaren taustalla on myös hitunen matematiikkaa ja fysiikkaa, lähinnä optiikkaa.

Pisaraan tulevan valon ja siitä lähtevän valon välinen kulma pisaransisäisestä heijastuskohdasta määritettynä on noin 42° . Pääsateenkaari syntyy, kun valo heijastuu yhden kerran vesipisaran sisällä. Sivusateenkaarella valo heijastuu pisarassa kahdesti. Pisaraan saapuvan ja siitä lähtevän valonsäteen välinen kulma on tällöin 51° . Sivusateenkaari on aina pääsateenkaarta himmeämpi.

Sateenkaari ei suinkaan aina ole täydellinen, laidasta laitaan. Pätkäkaari kertoo, että pisaroita oli ilmassa vain pienellä matkalla.

Lentokoneesta sateenkaaren voi nähdä täytenä ympyränä. Maan pinnalla korkeimman sateenkaaren näemme auringon ollessa alhaisimmillaan, siis aamulla tai illalla. Päivällä, kun aurinko nousee korkeammalle, sateenkaari madaltuu. Kun auringon korkeus vaakatasosta on 42° , sateenkaari katoaa horisontin taakse.

Mielenkiintoinen tosiasia on, että vaikka seisot ystäväsi vierellä katselemassa sateenkaarta, niin kumpikin teistä näkee tarkkaan ottaen oman sateenkaarensa. Jos taas lähdet tavoittamaan sateenkaarta ja olet lähestymässä sen toista päätä, huomaat, ettei se pysykään paikalla.

KUVA: ARI LATTINEN

*Sateenkaaren värejä löytyy myös simpukoiden ja kotilojen helmiäisestä. Tässä spektrin värejä hehkuva merikorva, *Haliotis fulgens*.*

laan. Saatat jo olla lähelläkin sitä, mutta sitten huomaat kaaren paenneen kauemaksi tai peräti kadonneen.

Tämän voi havaita joskus autoillesaankin. Jos aurinko paistaa takaapäin, mutta edessä sataa, niin kosteassa ilmassa asfaltin ylle muodostuu usein pienehkö sateenkaari. Se pakenee autoa sen edellä samalla nopeudella kuin auto. Jos edellä ajaa toinen auto, voi näyttää jopa siltä kuin se olisi tavoittanut sateenkaaren ja ajaisi itse sateenkaaressa. Mutta siitä autosta katsottuna sateenkaari onkin jonkin matkaa auton edellä ja pakenee sitä.

Vanhan, eri puolilla maailmaa kerrotun tarinan mukaan onni – tai maahan kätkeyty aarre – löytyisi sieltä, missä sateenkaari koskettaa maata. Taru kertoo sateenkaaren saavan hohtonsa kaaren päihin kätkeytyjen aarteiden kimalluksesta. Kuviteltiin, että sateenkaaren läpi heitetty hevosenkenkä muuttuisi kullaksi. Karu tosiasia on, että onni – kuten sateenkaarikin – pyrkii pakenemaan sitä tavoittelevalta. Onnenonkijan osa on onneton.

Hjulsjöstä, Nyhyttanin pohjoispuolelta, on v. 1926 merkitty muistiin sateenkaartarina, itse asiassa malminet-

sintävihje. Sen mukaan sateenkaari olisi värikäs lohikäärme, jonka kummastakin päästä saattaa löytyä malmia. Länsi-Pohjan tarinaperinteessä puolestaan sateenkaari on jumalten rakentama silta. Smoolannissa kerrotaan Tor-jumalan karauttaneen ratsullaan sateenkaarisiltaa pitkin.

Kansanperinteessä sateenkaari on liitetty jopa sukupuolenvaihdokseen. Ruotsissa on nimittäin merkitty muistiin tarina, jonka mukaan pikkutyttö, joka sateenkaaren nähdessään huusi ja melusi, muuttui pojaksi.

Sateenkaaren kerrotaan voivan aiheuttaa erilaisia vaivoja mutta myös parantaa niitä. Kansanperinteessä varoitetaan osoittamasta sormella sateenkaarta – muutoin sormea alkaa särkeä tai se mätänee. Jos taas noidannuolesta kärsivä sateenkaaren nähdessään laskeutuu kieriskelemään ruohikossa, vaiva hellittää. Olisikohan selkävaivan helpottumiseen kuitenkin suurempi vaikutus kieriskelyllä kuin sateenkaarella?

Raamatun ensimmäinen kirja kertoo meille Jumalan sateenkaaresta. Jumala asetti sen taivaalle vedenpaisumuksen jälkeen lupaukseksi siitä, ettei maata enää koskaan kohtaisi uusi vedenpaisu-

mus. Liitto Nooan kanssa oli ensimmäinen Jumalan ja ihmisten välisestä liitosta.

”Minä teen liiton teidän kanssanne: ei koskaan enää pidä kaikkea lihaa hukutettaman vedenpaisumuksella, eikä vedenpaisumus koskaan enää maata turmele. Ja Jumala sanoi: – Tämä on sen liiton merkki, jonka minä ikuisiksi ajoiksi teen itseni ja teidän ja kaikkien elävien olentojen välillä, jotka teidän luonanne ovat: minä panen kaareni pilviin, ja se on oleva liiton merkinä minun ja maan välillä.

Ja kun minä kokoan pilviä maan päälle ja kaari näkyy pilvissä muistan minä liittoni, joka on minun ja teidän ja kaikkien elävien olentojen, kaiken lihan välillä, eikä vesi enää paisu tulvaksi hävittämään kaikkea lihaa...”
(1 Moos. 9:11-15).

Onni ei tule onkimalla, se ei löydy sieltä, missä sateenkaari koskettaa maata, vaan pysyvän onnen meille antaa lupauksensa pitävä Jumala. Sateenkaaren seitsemän väriä muistuttavat meitä tänäänkin Jumalan liittouuskollisuudesta luomakuntaansa kohtaan.
– Ari Laitinen

Ihmisprisma

”Ferguson oli havainnut omituisen ilmiön omalla itsenään olemisessa: itsejä näytti olevan monta, monta toisilleen vastakkaista minää, ja aina, kun hän oli jonkun toisen ihmisen kanssa, hänestä itsestäänkin tuli toinen ihminen...” (Paul Auster teoksessa 4321).

Amerikkalainen kirjailija **Paul Auster** (s. 1947) vertaa tätä ilmiötä spektriin:

– Persoonallisuus on kuin spektri. Meillä kaikilla on omat äärialueemme. Jos voisimme nähdä ihmiset ikään kuin he eivät olisikaan jokin yksi, vaan monta eri asiaa jatkuvalla* spektrillä, ymmärtäisimme paremmin myös, keitä itse olemme (SVT Play: ”Paul Auster – What if?”).

Siri Hustved, Paul Austerin neurobiologiaan perehtynyt puoliso, analysoi edelleen:

– Kaikki me muutamme. Emme ole staattisia olentoja. Mielestäni on suuri erehdys luulla, -- että kun on kerran löytänyt onnen, se on siinä. Elämässä ei ole niin. Mitä pikemmin ihmiset taujuavat tämän, sitä parempi. Kaikki liikkuu taukoamatta siihen asti, kunnes kuolemme (*ibid*).

*) **jatkuva spektri**: valon kaikkia aallonpituuksia portaattomasti sisältävä spektri; **viivaspektri**: vain tiettyjä aallonpituuksia sisältävä, viivoista koostuva spektri

KUVA: AARON PELTONEN

Voiko sateenkaari olla suora? Siltä melkein näyttää putouksen laskualueen pinnassa.

”Olettehan riisuneet yltänne vanhan minänne kaikkine tekoineen ja pukeutuneet uuteen, joka jatkuvasti uudistuu oppiakseen yhä paremmin tuntemaan Luojansa ja tullakseen hänen kaltaisekseen.”

– Kol. 3:9, 10

KUVA: ARI LATINEN

Kesytetty kaukokiitäjä

KYYHKYNYN ON YKSI VANHIMPIA (kauimmin sitten) ihmisen hyötykäyttöön kesyttämiä eläimiä. Nooalla oli niitä ehkä jo ennen vedenpainsumusta. Yksilö, jonka hän lähetti tutkimaan tulvatilannetta, ei palannut arkkiiin vain siksi, ettei löytänyt levähdyspaikkaa, vaan koska kyyhkyillä on tapana palata lakkaansa, ja arkki oli nyt sen sijaintipaikka.

Toisella kerralla se, että se kantoi lehvää nokassaan, ei välttämättä ollut vain merkki Nooalle vesitilanteesta, vaan merkki pesäpuuhista. Se, ettei se enää kolmannella kerralla palannut, saattoi johtua siitä, että oli löytynyt ahdasta arkkia parempi pesäpaikka (1 Moos. 8:8-18).

Kyyhkynen on ”palvellut” myös uhrieläimenä, köyhillä usein jonkin suuremman eläimen sijasta (3 Moos. 5:7). Jeesuksen syntymän jälkeen Joosef ja Maria uhrasivat kaksi kyyhkystä. Toisen uhrin olisi pitänyt olla lammas, mutta siihen ei ilmeisesti ollut varaa (Luuk. 2:24; 3 Moos. 12:6-8;). Pääsiäisen alla Jerusalemin temppelialue kuhisi uhrieläimiä ja niiden myyjiä. Puhdistaessaan temppeliä Jeesus hääti sieltä myös kyyhkyskauppiaat: ”Viekää lintunne pois! Älkää tehkö Isäni talosta markkinapaikkaa!” (Joh. 2:13-16).

Kyyhkysten pito on suosittu harrastus mm. Etelä- ja Keski-Euroopassa sekä Lähi-idässä. Suomen harrastajista monet ovat maahanmuuttajia. Kyyhkynen lentonopeus voi nousta yli 60:een km/h. Viestikyyhkykilpailuissa matkat ovat satoja kilometrejä. Linnut on rengastettu, joten eksyneet tai uupuneet voidaan tunnistaa ja palauttaa omistajilleen.

Kyyhkynen näkee tarkasti ja kauas, mutta pimeällä ne eivät lennä, vaan etsivät turvallisen yösijan. Takana voi olla jopa 1000 km:n päivätaival, joten lepo on tarpeen.

— SM

Lähteitä: *Hämeen Sanomat*, 15.12. 2006, päivitetty 13.6.2018; viestikyyhky.fi; Wikipedia

”Jos saisin kyyhkynen siivet, lähtisin lentoon, etsisin lepopaikan.

Pakenisin kauas, majailisin autiomaassa.

Kiiruhtaisin turvapaikkaan, suojaan myrskytuulelta.”

— Ps. 55:7, 8

*Onko rauhan-
kyyhkyllä vain
tilapäisesti päät-
tömät päivät, vai
onko sen päivät-
kin päättäneet?*

Rauhan- pulupullaa

Picasson Maailman rauhankongressille 1949 piirtämä, oliivinlehteä nokassaan kantava kyyhkyinen on maailman tunnetuimpia rauhan symboleja. Valinta on sikäli outo, että kyyhkyt ovat kautta aikojen palvelleet myös sodissa enemmän kuin mitkään muut linnut.

Toisen maailmansodan aikana kirjekyyhkyjä (nyk. viestikyyhky) valjastettiin paitsi tärkeiden sanomien välittämiseen yli vihollislinjojen myös vakoilutehtäviin kamerat kaulassa. Ne haavoittuivat taisteluissa, saivat urhoollisuusmitaleja, päätyivät historiankirjoihin, filmeihin ja museoihin.

Ja ruokapöytään. Yksi laji, *La colomba di Pasqua*, pääsiäiskyyhky, sopii myös kasvissyöjille: se on linnun muotoon leivottu italialainen pulla. Legendan mukaan *colomba*-leivonnaisella lepytettiin eräässä sodassa miehitysvallan edustaja niin, että tämä säästi valloitetujen hengen. Kukahan osaisi leipoa sellaisen rauhanpulupullan, joka maistuisi Vladimirille ja Volodymyrille?

La colomba di Pasqua on sesonki-tuote, jota syödään pääsiäisenä. Rauha on tuoretuote. Sitä ei voi varastoida. Se on luotava yhä uudestaan, joskus miltei tyhjältä. Nykyisessä konfliktissa rauhanneuvottelut näyttävät olevan pelkkää pakkopullaa.

– SM

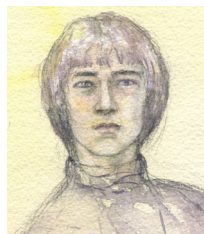
KUVA: S. MAKIVIERIKKO

Kova pala

Jos ihmisille syötetään jatkuvasti pajunköyttä, makuaisti turtuu. Pian ei osata erottaa jyviä akanoista. Lopulta ilmiselväkin totuus on vaikea sulattaa.

Berliinin bunkkereissa noin 80 vuotta sitten, kun sotatilanne oli kääntynyt Saksalle epäedulliseksi, **Martin Bormann**, Hitlerin uskottu loppuun asti, kielsi kaikkia päämajassa vierailevia kertomasta Hitlerille mitään huonoja uutisia tämän terveyden säästämiseksi (*Hitler Close-up*, s. 40). Nykyisen ”epäsodan” johtajasta kerrotaan: ”Tsaari vaatii hyviä uutisia” (*IS* 26.4.2022).

Irrationaaliin vakaumuksiin* eivät tosiasiat pure. Ne eivät myöskään lievitä vieroitusoireita, jos vastaansanomattomien todisteiden edessä joutuu kyseenalaistamaan uskonsa. Harvoin on niin moni niin laajassa mittakaavassa niin äkkiä joutunut vaihtamaan lojaliteettaan kuin Putinin kannattajat 24.2.2022 jälkeen. Vielä eilen oli kunniakasta olla ”keisarin” ystävä, tänään häpeällistä ja tuomittavaa. Se on kova pala. Kaikki eivät sitä niele.

KUVA: S. MAKIVIERIKKO

*Taitoluistelulegenda
Jevgeni Plushenko
”luottaa” yhä
maansa johtajaan.
Mikä on vaihtoehto?
Vankeus? Kuolema?*

Harvoin on myöskään niin varauksetta niin monella toiminnan alalla niin ylenpalttisesti asetettu jonkin puolelle kuin nyt Ukrainan. Mutta hetkellisen humanismin huumassa, ilman kokonaisvaikutusten analyysiä, hyväkin tahto voi johtaa epätarkoituksenmukaiseen auttamiseen. Silläkin on hintansa.

Niin, hinta. Sitä rauhankyyhky tässä pähkäilee päänsä puhki: Mitä yhden ihmisen utopia saa maksaa? Kuinka monelle? Kuinka kauan?

– SM

*) J. Halldorf: ”Det här är ett heligt krig för Vladimir Putin”, *Expressen*; A.J. Heinö: ”Putins världsbild har djupa rötter i den ortodoxa kyrkans religiösa ideologi”, *Dagens Nyheter*; P. Pomerantsev: ”Ukrainas barn kommer att skolas i alternativa fakta där Ryssland gjorts till befriaren”, *Dagens Nyheter*

Mielin & kielin

Vielä vuonna 1968, kun muutimme Suomesta, moni asia oli 'selvä'. Viime vuosina 'selkeä' on selättänyt selvän. Muuttuva kieli heijastelee käyttäjiensä ajattelun muutoksia. Olisikohan niin, että kun 'selvä'-sanalla tarkoitetaan myös juopuneen vastakohtaa, niin sanan käyttöä muissa yhteyksissä halutaan vältellä? Alkoholiko kielenkäyttöämme ohjaa?

Mainitsin tästä 'selvä'-sanana harvinaistumisesta jo parisenkymmentä vuotta sitten entiselle äidinkielen opettajalleni. Suomessa asuvana hän ei ollut kiinnittänyt siihen huomiota. Kun elää ilmiön keskellä, sitä on vaikeampi havaita.

Toinenkin kielellinen

huomioni koskee sanan harvinaistumista. Mikä ennen oli 'vaikeaa', 'ongelmallista', 'hankalaa', 'huolestuttavaa' tai 'paha', onkin nyt 'haastavaa'. Mitään muuta syytä 'vaikean' yms. välttelyyn en osaa arvata kuin turhamaisen halun olla tunnus-
tamatta, että jokin asia on todella vaikea tai että siihen liittyy ongelmia, jotka olisi ratkaistava.

Poliittisessa kielenkäytössä sanan vaihtaminen voi tuoda hetken avun hankalaksi koetussa haastattelutilanteessa. Kun pitäisi tunnustaa, että asia on 'mutkikas', 'kiusallinen', 'vakava' tai 'vaarallinen', haastateltavan suusta putkahtaa sana 'haasteellinen'. Juolavehnän tavoin se valtaa alaa muilta osuvammilta sanoilta.

Sanonnoissa alkuperäi-

set sanat säilyvät: "selvän teki", "selvät sävelet", "selvää pääsinlihaa", "vaikea pala", "vaikea yhtälö", "vaikeimman kautta". "Selkeä pyy" tuskin koskaan pääsee lentoon.

Kielellä voidaan selittää eli tehdä selväksi: "Juutalaiset sanoivat hänelle: 'Nyt asia on selvä: sinussa on paha henki'" (Joh 8:52). Mutta kielellä voidaan myös hämätä ja harhauttaa: "Kieli on tuli, on vääryyden maailma; kieli on se meidän jäsenistämme, joka tahraa koko ruumiin, sytyttää tuleen elämän pyörän, itse syttyen helvetistä" (Jaak. 3:6).

Vuorisaarnassaan Jeesus kehottaa meitä puhumaan selvästi: "Olkoon teidän puheenne: 'On, on', tahi: 'ei, ei'. Mitä siihen lisätään, se on pahasta" (Matt. 5:37). — *Ari Laitinen*

Älkää eksykö

Kyyhky palaa aina lakkaansa – edellyttäen, että se on nuorena saanut vapaasti lennellä pihapiirissään. Muuten se ei kuulemma opi. Eräs tällainen kotiinpaluulento toi Intiaan myydyin mutta siellä karkuun pääseen siitoslinnun takaisin Tanskaan 18 päivässä (17000 km). Vaistot, aurinko ja maan magneettikentät (50 km:n säteellä pesästä myös maamerkit) auttavat suunnistamaan. Tosin esimerkiksi Petroskoin ja Kaliningradin tutkanhäärintäasemat voivat eksyttää "valiotkin", kuten eräänä kesänä, jolloin joukko kilpakyhkyjä Ruotsista harhautui Suomeen (*Hämeen Sanomat*, 15.12. 2006, päiv. 13.6.2018; viestikyyhky.fi).

"Varokaa, ettei kukaan johda teitä harhaan" (Matt. 24:5). Jeesus puhuu tässä yhteydessä vääristä messiaista. Sellaiset eksyttävät monia, jopa "valitutkin", mutta pahiten eksyksissä on valemessias itse. Itsepetos on petoksista vaikein havaita juuri petetyille itselleen. Moni vallanpitäjä luulee olevansa jumala, vaikka on ihminen. Tai luulee olevansa Jumalan asialla, vaikka ajaa omaa etuaan. "Älkää pettäkö itseänne!" Miksi ei? Koska toiveajattelulla on konkreettiset seuraukset todellisuudessa: "Mitä ihminen kylvää, sitä hän myös niittää" (Gal. 6:7).

Joskus – suurvaltojenkin – johtajat tulevat järkiinsä. Nebukadnessar oppi: Korkein on hallitsija ihmisten valtakunnassa ja pystyy nöyryyttämään ylpeät (Dan. 4:29-34). Mutta miksi olla "kuin järjettömät eläimet", joita "suitsilla ja kuolaimilla hillitään" (Ps. 32:9)? Miksi ei nöyrytyä itse, ennen kuin nöyrytetään? — *SM*

Termeillä tasa-arvoon

Ruotsissa ei ole 'vammaisia', 'handikappade', vaan henkilöitä, joilla on 'funktionsnedsättning', 'alentunut toimintakyky', vielä kiltimmin ilmaistuna 'funktionsvariation'. Se tosin tarkoittaa toimintakyvyn koko kirjoa, ei ainoastaan alentunutta sellaista.

Mutta olipa vaihtelu minkä suuntaista tahansa, se ei saisi olla este, 'funktionshinder', osallistumiselle yhteiskunnalliseen ja sosiaaliseen elämään, koulutukseen, työhön, palveluihin jne. Siihen pyrkii etujärjestö **Funktionsrätt Sverige**, joka vuoteen 2017 asti tunnettiin nimellä **Handikappförbundens samarbetsorganisation**.

Ihastuneena uudesta neutraaliuden tasostaan Ruotsi haluaisi myös kansainvälisissä yhteyksissä käyttää 'funktionsrätt'-sanasta vastinetta 'ability rights'. Maailmalla ollaan kuitenkin vielä vanhanaikaisesti 'vammaisia', joten on siedettävä nimitystä Swedish Disability Rights federation.

'Funktionsrätt' korostaa oikeutta tulla kohdelluksi ja olla toimijana omassa elämässään ja yhteiskunnassa ilman erilaisuuden tai erityisen leimaa riippumatta fyysisestä, psyykkisestä, älyllisestä ja sosiaalisesta suorituskyvystä. Ympäristön ja palvelujen suunnittelussa esteettömyyden ja saavutettavuuden tulee olla normi, ei poikkeus.

Tähän velvoittaa myös Euroopan esteettömyysdirektiivi, jonka tulee astua voimaan kaikissa EU-maissa 28.6.2022. Soveltaminen on aloitettava 28.6.2025. Perusteena on ihmisoikeuksien vähemmistösuoja – syrjimättömyyden ja yhdenvertaisuuden ulottaminen koskemaan myös toimintarajoitteisia. Nähtäväksi jää, mikä on "kohtuullista" mukauttamista – sellaista, ettei toimintarajoitteinen tunne itseään syrjityksi, mutta mihin yhteiskunnalla on myös käytännössä varaa.

Neutraaleihin sanoihin voi ajan myötä kertyä negatiivisia latautumia (esim. 'idiootti': ennen lääket. termi, jos IQ alle 30; ei käyt. enää tietessä). Kielen päivitys on siis paikallaan. Mutta se, että 'vamman' sijasta puhutaan 'variaatiosta', ei vielä takaa tasavertaisuutta.

Ruotsissa 'kehitysvammainen' ('utvecklingsstörd'), alias 'älyllisesti toimintarajoitteinen' ('intellektuellt funktionsnedsatt'), rintasyöpäpotilas kuolee tautiinsa 70 % todennäköisemmin kuin muut vastaavan diagnoosin saaneet. Terminologinen eufemismi (kaunistelevien kiertoilmausten käyttö) ei siis kompensoi sitä "lattiatason" kommunikaation puutetta, mikä on johtanut taudin liian myöhäiseen havaitsemiseen ja potilaan ennenaikaiseen kuolemaan.

Tarvitaan siis vielä perusteellisempaa viestinnän soveltamista vastaanottajan tasoa vastaavaksi. Myös asenteissa voi olla päivittämisen varaa, esim. miten tosissaan toimintarajoitteisten edellytykset osallisuuteen huomioidaan eri yhteyksissä. Itsestäänselvää? Niin pitäisi. Mutta sitäkin varten tässä maassa on oma viranomaisensa: **Myndighet för Delaktighet** (MFD). Vuoden 2022 määräraha: 62 080 000 kr. Sillä noin 50 virkamiestä/naista rakastaa lähimmäistä veronmaksajien puolesta.

– SM

Lähteitä: THL/Vammaispalvelujen käsikirja; Wikipedia; funktionsratt.se; funka.com; mfd.se (Myndighet för Delaktighet); esv.se (Ekonomistyrningsverket)

Biologisessa populaatiossa toimintarajoitteiset ovat vähemmistö, hengellisessä kehitysvammaisia ovat kaikki. Heitä varten on avattu "valtatie", jolla ei eksy tyhmäkään (Jes. 35:8), "eivät hullutkaan" (KR 1938).

KUVA: SINKKA MAKIVIERIKKO

Sanoilla sodattomaksi

24.2.2022 alkaneen aseellisen konfliktin uutisoinnissa verbaalinen hämäys on koehenut renessanssin, jollaista ei liene nähnyt sitten toisen maailmansodan.

Puhua maan armeijan etenemisestä toisen maan territoriolle 'hyökkäyksestä', 'miehityksestä', 'aggressionista' tai 'sotana' on tätä nykyä Venäjällä rangaistava rikos. Jospa voitaisiinkin luoda rauha vain poistamalla sanastoista substantiivi 'sota'! Mutta 'erikoisoperaationa' markkinoidun liikehännän jälki näyttää erehdyttävästi juuri sodalta.

'Operaation' toimintaperiaatteita Venäjän puolustusministeriön edustaja, **Igor Konashenkov**, kuvaa näin: "Lain ja järjestyksen ylläpito sekä asukkaiden turvallisuus ovat ensiarvoisen tärkeitä."

KUVA: S. MÄKIVIERIKKO

Raunioita, ruumiita, raiskauksia, ryöstelyä, nälkään näännytystä, silmitöntä sotaa ja tuhoa... 'Laki', 'järjestys' ja 'turvallisuus' ovat saaneet uuden sisällön.

'Pelastus'-sanan käyttötapa taas on toisen maailmansodan ajalta – suora laina Hitlerin pöytäpuheista, kun

tämä Ranskan miehitettyään kehuskeli: "Ainoastaan meidän miehitysjoukkojemme ansiosta Ranska pelastui murhilta ja sisäiseltä verilöylyltä kansalaistensa keskuudessa" (Hitler 13.5.1942, *Hitler Close-up*, s. 173). Nyt Venäjä omien sanojensa mukaan 'pelastaa' naapuriaan natsien kynsistä. Se, että keinot ovat vähintään yhtä brutaaleja kuin natseilla, ei näytä herättävän 'pelastajissa' kysymystä: Keitä *me* sitten olemme?

Pakkoliittäessään Itävallan Saksaan 1938 Hitler katsoi 'palauttaneensa' sen 'kotiin' (*ibid*, s. 179). Nyt ei tiedä, ollaanko Ukrainaa palauttamassa kotiin Äiti-Venäjän helmaan, vai kaipaako Venäjä synetisijoilleen Esiäiti-Ukrainan syliin. Molemmissa tapauksissa "äitisidonnaisuus" vaikuttaa epäterveeltä. Normaali lapsi itsenäistyy aikanaan, ja normaali, kypsä vanhempi hyväksyy sen. Jos Venäjä on äiti, eikö sen pitäisi olla ylpeä lapsensa aikuistumisesta? Jos taas Ukraina on esiäiti, eikö Venäjä-pojan olisi aika seistä jo omilla jaloillaan?

Minkähän ilmiön sana 'normaalitila' saa 'erikoisoperaation' jälkeen? Mitä odotuksia 'operoijilla' on? Kokevatko 'pelastetut' olevansa 'kotonaan'? Olisiko mitään pääteltävää siitä, että Ranska aikoinaan pyrki eroon 'pelastajastaan' ja Itävalta irti 'kodistaan'? Yksi on ilmiselvää: sanasodassa natsit ja natseilta pelastajat ovat veljet keskenään. — SM

"Voi niitä, jotka sanovat pahaa hyväksi ja hyvää pahaksi! Pimeyden he kääntävät valoksi ja valon pimeydeksi, karvaan makeaksi ja makean karvaaksi." — Jes. 5:20

Mihin luottaa, ketä uskoa

Loppukesän juhlat
Kopparbergissä

3.9.2022

Puhujavieraina

Leena ja Ari Laitinen

Gervetuloa!

Ohjelma alkaa klo 11 raamattutunnilla. Sen jälkeen saarna, lounastarjoilu, Kopparbergiin tutustumista, iltapäivätilaisuus, ilta-ateria. Kotimatkalta lähdetään klo 18.30 aikoihin.

Mukaan: Raamattu, Raamatun Sanoma, sisätossut.

Ilmoittautumiset viimeistään 26.8.2022 Tukholmassa *Tuulikki Hagströmille* puh. **08-500 819 07** tai **070-255 86 76**

Muualta tulevat *Esko Mäkivierikolle*, jolta myös ajo-ohjeet: **070-491 11 35**.

Huom! Paikkoja rajoitetusti, joten ilmoittaudu! **Osoite:** Esko Mäkivierikko, Ängsvägen 5, 714 32 Kopparberg.

"Sinun kädessäsi ovat elämäni päivät" – Ps. 31:16

Vieno Piironen

(24.6.1930 – 8.12.2021),
sydämeästään Herran tahtoa
jokapäiväisessä elämässään
etsivä, laski matkasauvansa
joulukuussa 2021.

Valma Rosengren

24.12.1939 – 12.1.2022),
pitkään Espanjassa asunut
etäjäsen, palasi vakavasti
sairastuttuaan Ruotsiin ol-
lakseen lähempänä omai-
siaan, ennen kuin viimeisin
kotimatka koitti tammi-
kuussa.

Liisa Viander

(7.11.1934 – 12.3.2022)
aurinkoinen, toimielias ys-
tävä, joka edesmenneen
Väinö-puolisonsa kanssa
oli aikoinaan seurakuntam-
me kantavia voimia, pääsi
lepoon 12. maaliskuuta.

Vieno Roine

(22.11.1929 – 12.3.2022),
omaistensa puolesta uskol-
lisesti esirukousta pyytävä,
evankeliumin ydintotuutta
korostava ”hovipianistim-
me”, sai kutsun samana
maaliskuun sapattina kuin
Liisakin.

Tukholman suomalainen
adventtiseurakunta kiittää
Jumalaa näiden ystävien
elämäntyöstä ja vaikutuk-
sesta keskuudessamme.
Herra yksin pystyy kaiken
heille kerran palkitsemaan.
Näkemiin!
– SM

KUVA: ARAM (E?) MÄKVIKKO

*Ristillä merkityt ovat äskettäin poistuneet joukostam-
me: Vieno Piironen (kauimpana takavas.), Liisa Vian-
der, Vieno Roine, Irma Sjöberg (äärimmäisenä oik.).
Irma toimi viimeksi Ekebyholmin seurakunnassa, mut-
ta kävi ”kylässä” Tukholmassa silloin tällöin. Näiden
lisäksi menetimme vuoden 2021 aikana myös Simo
Leskisen ja Reijo Paasilan.*

KUVA: ARI LAITINEN

Oletko valmis?

Ruotsin yhteiskuntasuojelu- ja valmiusvirasto (Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap MSB) on lähettänyt jokaiseen kotitalouteen esitteen *Om krisen eller kriget kommer*. Suomenkielisenä (*Jos kriisi tai sota tulee*) se löytyy verkkosivuilta osoitteesta www.dinsäkerhet.se. MSB järjestää vuosittain kriisivalmiusviikon (krisberedskapsveckan). Tänä vuonna sen ajankohta on 26.9.-2.10.2022.

– Ari Laitinen

KUVA: SINIKKA MAKIVIERIKKO

Vierailurintamalla on koronavuosina ollut hiljaista, mutta 26.3.2022 Pirjo Syväoja poikkesi palatessaan Keniasta. Tapio oli tullut Suomesta häntä vastaan.

Tässä olen, lähetä minut

”Hätä ja tuska maailman suurempi on kuin luullahan.” Se tuli mieleen kuunnellessa **Pirjo Syväojan** selostusta Afrikasta, missä hän oli ollut koordinoimassa leikkaus-safaria. Sen puitteissa ryhmä vapaaehtoisia kirurgeja tekee korjausleikkauksia vammaisille ja hoitavat muitakin, esimerkiksi plastiikkakirurgiaa vaativia tapauksia.

Koordinaattori organisoi projektia niin, että sairaala saa kulunsa peitettyksi ja varattomien hoito muutenkin tulee rahoitetuksi. Kohdemaan sairausvakuutusjärjestelmän hyödyntämisessä eivät aina entiset rutiinit päde, joten on keksittävä muita rahallasehtiteitä. Omalla kukkarollakin käydään joskus tilanteen niin vaatiessa.

Oli riipaisevaa kuulla, miten lapsetkin kestävät kivulaita hoitoja valittamatta – ikään kuin kärsimys kuuluisi itsestäänselvästi heidän elämäänsä. Jokainen joskus palovamman saanut tietää, miltä se tuntuu. Entä sitten, kun suuri osa koko kehon ihosta on vereslihalla!

Moni asia voisi olla toisin, jos tietoa ja resursseja olisi ollut enemmän. Mutta on fantastista, miten pieneläkin panoksella voi niin suuresti ja pysyvästi parantaa jonkun elämänlaatua, vaikka ei voikaan auttaa *kaikkia*.

Kaikki eivät voi lähteä kaukomaille, mutta itsekin voi kykyjensä, tahtonsa ja varojensa mukaan tukea niitä, jotka ovat valinneet olla konkreettisesti käytettävissä.

Toivotamme Pirjolle perheineen Jumalan yksilöllistä, juuri heille räätälöityä siunausta!

– SM

YLÄSALI on Tukholman suomalaisen adventtiseurakunnan yhteyslehti, johon kuka tahansa voi lähettää kirjoituksia. Kunkin jutun sisällöstä vastaa kirjoittaja. Toimituksella on oikeus muokata tekstiä.

SRK:N VASTAAVA: Eeva-Liisa Vihermä **070-215 50 21**
SIHTEERI: Tuulikki Hagström **08-500 81 907, 070-255 86 76**

”Eihän Jumala ole epäoikeudenmukainen, ei hän unohda teidän tekojanne eikä rakkauttanne, jota olette osoittaneet hänen nimeään kohtaan, kun olette palvelleet hänen pyhiään ja yhä palvelette heitä.”

– Hepr. 6:10.

KUN JOHANNES KASTAJA lähetti oppilaansa kysymään, oliko Jeesus Messias vai ei, näiden tuli kertoa, mitä tapahtui: sokeat näkivät, kuurot kuulivat, rammat kävelivät, evankeliumia julistettiin köyhille.

Tuomiopäivänä ei kehtää kiinnosta, mitä maailmankatsomukseni sai minun teoriassa ajattelemaan, vaan ainoastaan se, mitä se sai minut tekemään, millainen olemaan toisille.

Rakastinko – sittenkään – Jumalaa ja lähimmäistäni *kaikella* sillä, mitä omistin, osasin, ymmärsin, arvostin ja – jaksoin? – SM

ADRA (Adventist Development and Relief Agency) Framtishopp -keräys:

Bankgiro: **900-7212**

Plusgiro: **900-721-2**

Swish: **1239007212**

Merkitse tiedonantoihin joko numero **350** tai **Finska**

Kotivara – kevään sana

HORISONTTI

Tämän dramaattisen kevään esiin nostamia sanoja on kotivara, jonka vastineena ruotsin kielessä käytetään sanaa *prepping*. Kotivaralla tarkoitetaan sellaista, mitä jokaisella tulisi olla kotonaan kriisin tai sodan varalta, silloin kun sähköt katkeavat, televisio pimenee, kännykkä hiljenee ja vedentulo lakkaa.

Asiantuntijat listaavat kotivaran tärkeimmät: *puukko, saha, taskulamppu, kampiradio matkapuhelimen laturilla, otsalamppu, tulitikut, huomioliivit, makuupussi, retkikeitin, vettä ja ruokaa muutamaksi vuorokaudeksi.*

Yleensä aikarajana pidetään 72 tuntia. Kotiin kannattaa varata hyvin säilyvää, sellaisenaan syötävää ruokaa. Puhdasta juomavettä tarvitaan päivittäin vähintään kaksi litraa henkeä kohti. Kun vettä kuluu myös ruoanlaittoon ja hygieniaan, veden kokonaistarve henkeä kohti on 1-2 ämpärillistä vuorokaudessa.

Kriisiaika vaatii myös henkistä ja hengellistä varautumista, medianlukutaitoa, herkkäuskoisuuden hylkäämistä, opetuslapsi Tuomaan kaltaista rohkeutta epäillä ja halua varmistua asiasta.

Varautuminen pahimpaan ei ole osoitus pelosta tai uskon horjumisesta, vaan se kertoo siitä, että osaa arvostaa Jumalan antamaa älykkyyttä. Järjen käyttöä kun ei ole Raamatussakaan kielletty, päinvastoin. ”Kun onnettomuus uhkaa, viisas väistää, tyhmä kulkee kohti ja saa kolhut” (San. 27:12).

Ja kun pahin uhkaa: ”Älä kiellä apuasi, jos toinen on avun tarpeessa ja sinä pysyt tekemään hänelle hyvää” (San. 3:27).

– Ari Laitinen

KUVA: ARI LAITINEN